భారత రాజ్యాంగం యొక్క స్వభావం మరియు రాజ్యాంగ అభివృద్ధి

భారత రాజ్యాంగం ప్రపంచంలోనే అత్యంత పొడవైన మరియు సమగ్రమైన రాజ్యాంగాలలో ఒకటిగా ప్రసిద్ధి చెందింది, ఇది భారతదేశ వైవిధ్యం మరియు ప్రజాస్వామ్య నైతికతను ప్రతిబింబిస్తుంది. రాజ్యాంగ సభ రూపొందించిన ఇది 1950 జనవరి 26న అమల్లోకి వచ్చింది మరియు అప్పటి నుండి, ఇది భారతదేశ పాలనకు మార్గదర్శక చట్రంగా ఉంది. రాజ్యాంగం సమాఖ్య మరియు ఏకీకృత పాలన సూత్రాలను సమతుల్యం చేస్తుంది, ఇది ఒక ప్రత్యేకమైన పాక్షిక-సమాఖ్య నిర్మాణాన్ని కలిగి ఉంటుంది.

భారతదేశ రాజ్యాంగ అభివృద్ధి 1773 నియంత్రణ చట్టం నుండి 1947 భారత స్వాతంత్ర్య చట్టం వరకు దాని మూలాలను గుర్తించింది. ఈ పరిణామం వలస పాలన నుండి సార్వభౌమ ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యంగా మారడాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. 1919 మరియు 1935 నాటి భారత ప్రభుత్వ చట్టాలు మరియు 1946 నాటి క్యాబినెట్ మిషన్ ప్లాన్ వంటి ముఖ్యమైన మైలురాళ్ళు పాలన యొక్క చట్రాన్ని రూపొందించాయి, రాజ్యాంగ సభ రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడానికి మార్గం సుగమం చేశాయి.

భారత రాజ్యాంగం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు

- పొడవు మరియు వివరాలు: భారత రాజ్యాంగం 395 ఆర్టికల్స్, 12 షెడ్యూల్స్ మరియు అనేక సవరణలను కలిగి ఉంది, ఇది దానిని వివరంగా మరియు అనుకూలీకరించేలా చేస్తుంది.
- సార్వభౌమ, సోషలిస్ట్, లౌకిక, ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యం: ఈ సూత్రాలు ప్రవేశికలో పొందుపరచబడ్డాయి, భారతదేశ ప్రధాన విలువలను హైలైట్ చేస్తాయి.
- ప్రాథమిక హక్కులు మరియు విధులు: వ్యక్తిగత హక్కులు మరియు బాధ్యతల రక్షణను నిర్ధారించడం.
- రాష్ట్ర విధాన ఆదేశిక సూత్రాలు (DPSP): సామాజిక-ఆర్థిక న్యాయం సాధించడానికి పాలన కోసం మార్గదర్శకాలను అందించడం.
- సవరణ ప్రక్రియ: దృఢత్వం మరియు వశ్యతను సమతుల్యం చేయడం, రాజ్యాంగం కాలక్రమేణా పరిణామం చెందడానికి వీలు కల్పించడం.

భారత రాజ్యాంగం యొక్క స్వభావం మరియు రాజ్యాంగ అభివృద్ధిపై MCQలు

Q1. భారత రాజ్యాంగ ప్రవేశిక భారతదేశాన్ని ఇలా ప్రకటిస్తుంది:

(a) సమాఖ్య రాష్ట్రం
(b) ఏకీకృత రాష్ట్రం
(c) సార్వభౌమ, సామ్యవాద, లౌకిక, ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యం
(d) పై వాటిలో ఏవీ లేవు

Ans: (c) సార్వభౌమ, సామ్యవాద, లౌకిక, ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యం
Sol: భారత రాజ్యాంగ ప్రవేశిక రాజ్యాంగం యొక్క ప్రధాన విలువలు మరియు లక్ష్యాలను పొందుపరుస్తుంది, భారతదేశాన్ని సార్వభౌమ, సోషలిస్ట్, లౌకిక, ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యంగా ప్రకటిస్తుంది.

Q2. కింది చట్టాలలో ఏది భారత ప్రావిన్సులలో ద్వంద్వ పాలన వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టింది?

(a) భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1858
(b) భారత కౌన్సిల్స్ చట్టం, 1909
(c) భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1919
(d) భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935

Ans: (c) భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1919
Sol: భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1919, ద్వంద్వ పాలనను ప్రవేశపెట్టింది, ఇక్కడ విషయాలను రిజర్వ్ చేయబడిన మరియు బదిలీ చేయబడిన జాబితాలుగా విభజించారు.

Q3. క్రింద ఇవ్వబడిన ప్రకటనలలో:

I: భారత రాజ్యాంగం పాక్షిక-సమాఖ్య వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేస్తుంది.
II: రాజ్యాంగం ఏక పౌరసత్వాన్ని అందిస్తుంది.

III: భారతదేశం USA నుండి పార్లమెంటరీ వ్యవస్థను స్వీకరించింది.

సరైన ఎంపికను ఎంచుకోండి:
(a) I మరియు II మాత్రమే
(b) II మరియు III మాత్రమే
(c) I మరియు III మాత్రమే
(d) I, II, మరియు III

Ans: (a) I మరియు II మాత్రమే
Sol: భారతదేశం ఏక పౌరసత్వంతో కూడిన పాక్షిక-సమాఖ్య నిర్మాణాన్ని కలిగి ఉంది. అయితే, పార్లమెంటరీ వ్యవస్థను USA నుండి కాకుండా బ్రిటన్ నుండి స్వీకరించారు.

Q4. భారత రాజ్యాంగం ఈ తేదీన ఆమోదించబడింది:

(a) 1950 జనవరి 26
(b) 1947 ఆగస్టు 15
(c) 1949 నవంబర్ 26
(d) 1949 జనవరి 26

Ans: (c) 1949 నవంబర్ 26

Sol: భారత రాజ్యాంగం నవంబర్ 26, 1949న ఆమోదించబడింది మరియు జనవరి 26, 1950న అమలులోకి వచ్చింది.

Q 5. భారత రాజ్యాంగ సభ ఈ క్రింది విధంగా ఏర్పడింది:

(a) క్యాబినెట్ మిషన్ ప్లాన్
(b) క్రిప్స్ మిషన్
(c) భారత స్వాతంత్ర్య చట్టం
(d) ఆగస్టు ఆఫర్

Ans: (a) క్యాబినెట్ మిషన్ ప్లాన్
Sol: 1946 నాటి క్యాబినెట్ మిషన్ ప్లాన్ భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడానికి రాజ్యాంగ సభ ఏర్పాటును ప్రతిపాదించింది.

Q 6. కింది రాజ్యాంగ పరిణామాలను వాటి సంబంధిత చట్టాలతో సరిపోల్చండి:

జాబితా-I (అభివృద్ధి)	జాబితా-II (చట్టం)
A. ప్రత్యేక నియోజక వర్గాల పరిచయం	1. భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1919
B. ప్రాంతీయ స్వయంప్రతిపత్తి	2. భారత కౌన్సిల్స్ చట్టం, 1909
C. ప్రావిన్సులలో ద్వంద్వ పాలన	3. భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935
D. సమాఖ్య వ్యవస్థ	4. భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935

Options:
(a) A-2, B-3, C-1, D-4
(b) A-2, B-4, C-1, D-3
(c) A-2, B-3, C-4, D-1
(d) A-2, B-1, C-3, D-4

Ans: (b) A-2, B-4, C-1, D-3

Sol: అపోస్తలులు ఈ క్రింది విధంగా జతచేయబడ్డాయి:

- ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలు: ఇండియన్ కౌన్సిల్స్ చట్టం, 1909
- ప్రాంతీయ స్వయంప్రతిపత్తి: భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935
- ద్వంద్వ పాలన: భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1919
- సమాఖ్య వ్యవస్థ: భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935

Q7. 'సెక్యులర్' అనే పదాన్ని భారత రాజ్యాంగంలో ఇలా చేర్చారు:

(a) 42వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం
(b) 44వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం
(c) 52వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం
(d) 61వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం

Ans: (a) 42వ సవరణ చట్టం
1976 నాటి 42వ సవరణ చట్టం ద్వారా 'సెక్యులర్' అనే పదాన్ని పీఠికలో చేర్చారు.

Q8. ఈ క్రింది వాటిలో భారత రాజ్యాంగ మూలాలుగా పరిగణించబడేవి ఏవి?

1. భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935
2: బ్రిటిష్ రాజ్యాంగం
III: అమెరికన్ రాజ్యాంగం
IV: కెనడియన్ రాజ్యాంగం

సరైన ఆప్షన్ ఎంచుకోండి:
(a) I మరియు III మాత్రమే
(b) II మరియు IV మాత్రమే
(c) I, II, III, మరియు IV
(d) I, II, మరియు III మాత్రమే

Ans: (c) I, II, III, మరియు IV
భారత రాజ్యాంగం భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935 మరియు బ్రిటన్, అమెరికా మరియు కెనడా రాజ్యాంగాలతో సహా వివిధ వనరుల నుండి నిబంధనలను తీసుకుంది.

Q9. 'భారత రాజ్యాంగ పితామహుడు'గా ఎవరిని భావిస్తారు?

(a) జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
(b) బి.ఆర్.అంబేడ్కర్
(c) మహాత్మాగాంధీ
(d) రాజేంద్ర ప్రసాద్

Ans: (b) బి.ఆర్.అంబేడ్కర్

భారత రాజ్యాంగ పితామహుడిగా గుర్తింపు పొందిన డాక్టర్ బీఆర్ అంబేడ్కర్ ముసాయిదా కమిటీ చైర్మన్ గా కీలక పాత్ర పోషించారు.

Q10. భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935 ఈ క్రింది వాటిని ప్రతిపాదించింది:

(a) ప్రాంతీయ స్వయంప్రతిపత్తి
(b) కేంద్రంలో ద్వంద్వ పాలన
(c) సమాఖ్య నిర్మాణం
(d) పైవన్నీ

Ans: (d) పైవన్నీ
భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935, ప్రాంతీయ స్వయంప్రతిపత్తి, కేంద్రంలో ద్వంద్వ పాలన మరియు సమాఖ్య నిర్మాణాన్ని ప్రతిపాదించింది.

Q11. భారత రాజ్యాంగాన్ని 'క్వాసీ-ఫెడరల్'గా వర్ణించారు ఎందుకంటే:

(a) ఇది కేంద్ర, రాష్ట్రాల మధ్య అధికారాన్ని పంచుతుంది.
(b) ఇది కేంద్రానికి మరిన్ని అధికారాలను అందిస్తుంది.
(c) ఇది కేంద్రానికి, రాష్ట్రాలకు సమాన అధికారాలను అందిస్తుంది.
(d) అది అధికారాలను విభజించదు.

Ans: (b) ఇది కేంద్రానికి మరిన్ని అధికారాలను కల్పిస్తుంది.
Sol: కేంద్రానికి ఎక్కువ అధికారాలను కేటాయిస్తూ, బలమైన కేంద్ర అధికారాన్ని నిర్ధారించినందున భారత రాజ్యాంగాన్ని క్వాసీ-ఫెడరల్ అని పిలుస్తారు.

Q12.భారత రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కుల ఆలోచనను దీని నుండి తీసుకున్నారు:

(a) అమెరికా రాజ్యాంగం
(b) బ్రిటిష్ రాజ్యాంగం
(c) కెనడియన్ రాజ్యాంగం
(d) ఫ్రెంచ్ రాజ్యాంగం

Ans: (a) అమెరికా రాజ్యాంగం
Sol: భారత రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కుల భావన అమెరికన్ రాజ్యాంగంలోని హక్కుల బిల్లు నుండి ప్రేరణ పొందింది.

Q13. పీఠికను ఇలా పరిగణిస్తారు:

(a) రాజ్యాంగంలో భాగం కాదు
(b) రాజ్యాంగంలో భాగం మరియు అమలు చేయదగినది
(c) రాజ్యాంగ లక్ష్యాలను అర్థం చేసుకోవడానికి కీలకం
(d) ప్రాథమిక హక్కుల యొక్క వివరణాత్మక వివరణ

Ans: (c) రాజ్యాంగ లక్ష్యాలను అర్థం చేసుకోవడానికి కీలకం
Sol: రాజ్యాంగ లక్ష్యాలను, మార్గదర్శక సూత్రాలను వివరిస్తూ పీఠిక ఒక పరిచయంగా పనిచేస్తుంది.

Q14. భారత రాజ్యాంగం ఇలా రూపొందించబడింది:

(a) 2 సంవత్సరాలు, 11 నెలలు మరియు 18 రోజులు
(b) 3 సంవత్సరాల 2 నెలలు
(c) 4 సంవత్సరాలు
(d) 1 సంవత్సరం

Ans: (a) 2 సంవత్సరాలు, 11 నెలలు మరియు 18 రోజులు
భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడానికి రాజ్యాంగ సభకు 2 సంవత్సరాల 11 నెలల 18 రోజులు పట్టింది.

Q15. రాజ్యాంగ రచనకు ఈ క్రింది కమిటీలలో ఏది బాధ్యత వహిస్తుంది?

(a) యూనియన్ పవర్స్ కమిటీ
(b) ముసాయిదా కమిటీ
(c) ప్రాంతీయ రాజ్యాంగ కమిటీ
(d) రాష్ట్రాల పునర్విభజన కమిటీ

Ans: (b) ముసాయిదా కమిటీ
భారత రాజ్యాంగ ముసాయిదాను రూపొందించే బాధ్యతను డాక్టర్ బీఆర్ అంబేడ్కర్ నేతృత్వంలోని ముసాయిదా కమిటీకి అప్పగించారు.

Q16. భారతదేశంలో ఈస్టిండియా కంపెనీ పాలనను ఏ చట్టం రద్దు చేసింది?

(a) క్రమబద్ధీకరణ చట్టం, 1773
(b) పిట్స్ ఇండియా యాక్ట్, 1784
(c) భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1858
(d) ఇండియన్ కౌన్సిల్స్ యాక్ట్, 1909

Ans: (c) భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1858
1858 భారత ప్రభుత్వ చట్టం ఈస్టిండియా కంపెనీ పాలనకు ముగింపు పలికి, నియంత్రణను బ్రిటిష్ క్రౌన్ కు బదిలీ చేసింది.

Q17. భారత రాజ్యాంగంలో, మిగిలిన అధికారాలు ఈ క్రింది వాటికి ఇవ్వబడ్డాయి:

(a) రాష్ట్రపతి
(b) పార్లమెంటు
(c) సుప్రీం కోర్టు
(d) రాష్ట్రాలు

Ans: (b) పార్లమెంటు
భారత రాజ్యాంగంలో ఆర్టికల్ 248 ప్రకారం మిగిలిన అధికారాలు పార్లమెంటుకు ఉన్నాయి.

Q18. కింది లక్షణాలను వాటి వనరులతో జతచేయండి:

లక్షణాలు	మూలం
A. ప్రాథమిక హక్కులు	1. అమెరికా రాజ్యాంగం
B. పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ	2. బ్రిటిష్ రాజ్యాంగం
C. ఉమ్మడి జాబితా	3. ఆస్ట్రేలియా రాజ్యాంగం
D. ఆదేశిక సూత్రాలు	4. ఐరిష్ రాజ్యాంగం

Options:
(a) A-1, B-2, C-3, D-4
(b) A-2, B-1, C-3, D-4
(c) A-1, B-3, C-2, D-4
(d) A-3, B-4, C-1, D-2

Ans: (a) A-1, B-2, C-3, D-4
Sol:

- ప్రాథమిక హక్కులు: అమెరికా రాజ్యాంగం
- పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ: బ్రిటిష్ రాజ్యాంగం
- ఉమ్మడి జాబితా: ఆస్ట్రేలియా రాజ్యాంగం
- ఆదేశిక సూత్రాలు: ఐరిష్ రాజ్యాంగం

Q19.రాజ్యాంగ పరిషత్తు దీని అధ్యక్షతన ఏర్పడింది:

(a) డాక్టర్ బి.ఆర్.అంబేద్కర్
(b) డా.రాజేంద్రప్రసాద్
(c) జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
(d) బి.ఎన్.రావు

Ans: (b) డా.రాజేంద్రప్రసాద్

రాజ్యాంగ పరిషత్తు అధ్యక్షుడిగా డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ ఎన్నికయ్యారు.

Q20. ఆబ్జెక్టివ్ రిజల్యూషన్ న్ని ఇలా ప్రతిపాదించారు:

(a) సర్దార్ పటేల్
(b) డాక్టర్ బి.ఆర్.అంబేడ్కర్
(c) జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
(d) రాజేంద్ర ప్రసాద్

Ans: (c) జవహర్ లాల్ నెహ్రూ

రాజ్యాంగ పరిషత్ లక్ష్యాలను వివరించే ఆబ్జెక్టివ్ రిజల్యూషన్ న్ని జవహర్ లాల్ నెహ్రూ 1946లో ప్రవేశపెట్టారు.